

Abból, hogy a részvénytársaság a cégjegyzékbe való bevezetés előtt jogilag nem létezőnek tekintetik, nem következik az, hogy előbb javára és terhére ügyletek nem köthetők, hanem csupán az, hogy az ügyletek érvénye fel van függesztve addig, amíg a részvénytársaság létrejön; az ügylet érvénye beáll azzal, hogy azt utóbb magáévá teszi. (P. V. 3606/25.—E. 55.). Részvénytársaság jogi megszűnéséhez a cégjegyzékből való kitörlés szükséges. (P. II. 5185/25.—E. 36.).

A kamatkérdést, — gazdasági- és jogéletünk súlyos sérelmeként — ma sem rendezi még hatályos törvény, sem egységesen kialakult gyakorlat. Klasszikus kodifikációinkat az 1895: XXXV. t.-c.-t és az 1887:VIII. t.-c.-t, gyökeresen megváltozott forgalmi viszonyok hatása alatt kikezdte az ellenkező szokás-jog-rozsdája. Amilyen egészségesnek mutatkozott azonban judikaturánk a régi tételek lerombolásában, olyan ingadozó és bizonytalan a konstruktív rendezésben. A tőke valorizációja mellett az 1923:XXXIX. t.-c. 3. §-a szerint a mérsékelt kárkamat jár, amely azonban a törvényes késedelmi kamat (5%) szintjéig szorítható. Az enyhítő szakasz felhatalmazására a gyakorlat szabályt csinált a kivételből és a legtöbb hiteljogi tanács konzekvens gyakorlata elvi záróköveként mondta ki, hogy valorizált tőkeösszeg után a törvényes késedelmi kamatot meghaladó kamatkártérítést meg nem ítéltető. (P. VII. 5189/25.—P. VI. 1425/25., P. II. 2903/25.—E. 39., E. 55., E. 37.) De ellenkező határozatokat is találunk. A követelésnek valorizáltan megítélése esetén az eset körülményeitől függ, hogy a hitelezőnek a törvényes késedelmi kamatot meghaladó kárkamat ítéltetésék (P. IV. 2542/25.—E. 56.), mert a tőke valorizálása a felperest csak a korona értékcsökkenéséért, de nem egyúttal a tőke használatának elvonásáért kárpótolja.

Váltóperekben elvétve előfordult, hogy csupán 6% törvényes kamatot ítélték meg, még akkor is, ha felperes a magasabb kamatot kikötő okiratot a váltóperben becsatolta. (P. VII. 4985/25.—H. T. 78., hasonló P. VII. 3355/24.; 4355/24.) E tisztán formalisztikus indokolású ítéletek azonban állandó gyakorlatot nem hoztak és különösen alsó bíróságaink, — ahol az ilyen perek legnagyobb része jogerősen befejeződött, — a váltófizetési meghagyásokat elvileg 18% kamattal bocsátották ki, váltóperekben pedig ezt a kamatot tartották fenn.

Gazdasági viszonyaink javulásával, az országos kamatláb konszolidációjával egyidejűleg, az újabb kamathatározatokban érdekes folyamatot figyelhetünk meg: az a merész elhajlás, amellyel gyakorlatunk a klasszikus kamattörvény szilárd bázisától eltávolodott, az utóbbi időben mind határozottabbá váló visszalengéseket mutat. Az 1895. évi XXXV. t.-c. általános restaurációjáról még nem beszélhetünk, de az indokolásokban következetesen ismétlődő utalások, még halványan és még szaggatottan, de már elvi határozottsággal jelzik, az új tendenciát. A VII. tanács jár itt is elől. Újabb ítéleteiben következetesen megállapítja, hogy mióta a magyar korona árfolyamértékében további romlás már nem, sőt némi állandósultnak mondható javulás állt be, már csak a törvényes késedelmi kamat fizetendő

(P. VII. 7918/25.—E. 79.), mert az 1923:XXXIX t.-c.-ben foglalt kárkamatok a korona értékcsökkenéséből keletkezett kár megtérítésére szolgálnak, a mai viszonyok között pedig ennek megítélése nem indokolt. (P. VII. 119/26.—P. J. 224.)

A törvényes kamatláb terén ködlő homály misztikus sötét-séggé sűrűsödik, ha továbbhatolva a *jogügyleti kamat* világába lépünk. Itt természetesen az érdekelne leginkább, hogy mi az a kamatmaximum, amelynek érvényesítésére még jogsegélyt nyerrünk. A válasz egészen problematikus: a gyakorlat mintha teljesen hatályon kívül helyezte volna az 1877. évi VIII. t.-c.-t és nemcsak annak kétségtelenül elavult 8%-os maximumát, de magát a kamatmaximum intézményét is megtámadta. Már régebbi határozatok fölismerték a valorizáció és a kosztkamat kikötésének célheli anaigiáját és ez alapon megállapították, hogy kosztkamat jogérvényesen kiköthető és megítélhető. (P. IV. 4893/24., P. VII. 2338/25., P. IV. 3292/24., P. IV. 3907/25.—E. 38., H. T. 62., P. J., 243.). E megfontolás fonalán megítélték a kikötött havi 6%-os kamatot is, mert ez a megállapodás idején a szokásos kosztkamat mértékét meg nem haladta. (P. VII. 7966/25.—E. 79.). Kosztkamatot nem kereskedővel szemben is megítélték. (P. IV. 3907/25. — P. J. 243.). Heti kamat érvényesen kiköthető külföldi valuta után is (P. VII. 2649/25.—H. D. 35.); dollártöke után heti 1% kamat jogosan volt kiköthető, mert a szerződés kötésekör az sem a szokásokba, sem a jóerkölcsökbe, sem pedig jogszabályokba nem ütközött. (P. VIII. 6632—24.—E. 38.). De éppen, mert a kosztkamat rendeltetése az, hogy a devalvációból eredő károsodást a hitelező az adóra hárítja, viszont, ha az adós szolgáltatása valamely terménynek ára mint értékemő után igazodik: kosztkamat jogérvényesen ki nem köthető. Sőt ilyen szerződés, amennyiben a kiuzsorázás egyéb feltételei fennforognak, mint a jóerkölcsökbe ütköző szerződés, semmis lehet. (P. IV. 5901/25.—E. 79.) Buzakölcsön után fizetett kosztkamatnak a törvényes kamatot meghaladó része, még ha önként fizettetett is, a tőkébe beszámítandó. (E. 80.) Egy ízben a heti kamat megítéltetett, de a kamatjellegű kötbér, figyelemmel arra, hogy a hitelező a késedelmi kamatot pótló legmagasabb kártérítést megkapta, elutasított. (P. II. 3180/25.—H. D. 47.) *Dr. Varannai István.*

Csábítás és szolgálati viszony. Felperesnő, aki alperes szüleinél házi cselédként volt alkalmazva, keresetet indít kártérítés iránt, azon az alapon, hogy alperes őt, a függő helyzete folytán elcsábította. A Curia felperes felülvizsgálati kérelmének elutasításával, a felebbezési bíróság elutasító ítéletét helybenhagyta, mert „egymagában az a körülmény, hogy a felperes az alperes szüleinél háztartási alkalmazott volt, ezzel kapcsolatban megfelelő egyéb tények hiányában, annak a megállapítására, hogy eme függő viszonynál fogva biratott reá felperes a vele egyforma társadalmi állású és különben is rokon alperessel a közösülésre, — nem alkalmas. A felebbezési bíróság pedig megállapította, hogy alperes a 18 éves felperest a közösülés tényére erőszak, ígéret vagy valamely más csábítási móddal reá nem birta“. (Curia P. VI. 7424/1925. szám.)